

Keuzedeel mbo

Samenwerken met informele zorgverleners

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0998

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: sectorkamer zorg, welzijn en sport
Op: 12-06-2018

1. Algemene informatie

D1: Samenwerken met informele zorgverleners

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Informele hulp of zorg is vrijwillige, niet-beroepsmatige hulpverlening door mantelzorgers of door vrijwilligers. Mantelzorgers zijn mensen die veelal langdurig en onbetaald zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende persoon uit hun omgeving. Een vrijwilliger is iemand die vanuit zichzelf gemotiveerd is om een ander, met wie hij aanvankelijk geen relatie heeft, onbetaald te helpen. In de samenwerking met informele zorgverleners is wederkerigheid een belangrijk aspect.

Relevantie van het keuzedeel

Wanneer mensen tegenwoordig een beroep doen op professionele (formele) hulp, wordt eerst nagegaan of er informele hulp betrokken is of kan worden. Vanwege de veranderingen in de zorg- en welzijnssector, werken formele en informele hulpverleners steeds vaker samen. Het is in het belang van de cliënt en andere betrokkenen, dat de samenwerking goed vorm krijgt. Door dit keuzedeel heeft de beginnend beroepsbeoefenaar kennis en vaardigheden om deze samenwerking vorm te geven.

Beschrijving van het keuzedeel

In het keuzedeel Samenwerken met informele zorgverleners worden kennis en vaardigheden aangeleerd om samen te werken met informele zorgverleners. Zo leert de beginnend beroepsbeoefenaar de draagkracht, draaglast en ondersteuningsbehoefte van de informele zorgverlener in kaart te brengen en het sociale netwerk te betrekken en te activeren. Bovendien heeft de beginnend beroepsbeoefenaar kennis over goede communicatie en samenwerking met informele zorgverleners, praktische en psychische drempels om hulp te vragen en kan ze de informele zorgverlener op het gebied van wetgeving doorverwijzen naar de juiste instanties.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Samenwerken met mantelzorgers en vrijwilligers

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over kennis en vaardigheden om samen te werken met informele zorgverleners. Ze gebruikt deze kennis en vaardigheden voor het stimuleren en/of verbeteren van de samenwerking met informele zorgverleners. De beginnend beroepsbeoefenaar werkt in gemiddeld tot hoog complexe situaties en moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden. Zij krijgt te maken met situaties waarbij de gezondheidstoestand van de zorgvrager snel kan veranderen; situaties waarbij meerdere ziekten en beperkingen elkaar (sterk) beïnvloeden en situaties die afhankelijk zijn van draagkracht en draaglast van zorgvrager en andere betrokkenen, zoals de informele zorgverlener. In deze veranderende omstandigheden moet de beginnend beroepsbeoefenaar kunnen samenwerken met informele zorgverleners. De beginnend beroepsbeoefenaar moet kunnen inspelen op emotionele en wisselende betrokkenheid van de informele zorgverlener.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar voert haar werkzaamheden zelfstandig uit in afstemming en samenwerking met betrokkenen bij de zorgverlening. Ze is verantwoordelijk voor het onderkennen en benutten van de eigen kracht en mogelijkheden van de zorgvrager en informele zorgverleners en de communicatie over aanpassingen in de zorgverlening, het nakomen van gemaakte afspraken en het voldoen aan de gestelde eisen. De beginnend beroepsbeoefenaar lost zelfstandig knelpunten op en bespreekt knelpunten zo nodig met het team en/of haar leidinggevende. Ze is verantwoordelijk voor de wijze waarop ze de zorgverlening uitvoert en coördineert en voor de wijze van samenwerken met de informele zorgverlener.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van roltheorie en roldynamiek
- heeft specialistische kennis van het verschil tussen mantelzorgers en vrijwilligers; zoals het verschil in rollen en ondersteuningsbehoeften
- heeft kennis van succes- en faalfactoren van samenwerking, zoals match, taken en verantwoordelijkheden
- heeft kennis van veel voorkomende knelpunten, spanningen en dilemma's die professionals en informele zorgverleners in de samenwerking ervaren
- heeft kennis van de presentiebenadering
- heeft brede kennis van soorten vrijwilligerswerk en motivaties voor vrijwilligerswerk
- heeft kennis van de rol van vrijwilligersorganisaties en mantelzorgorganisaties, zoals de ondersteuning en facilitering van vrijwilligers en mantelzorgers
- heeft kennis van miscommunicatie en het voorkomen van miscommunicatie
- heeft kennis van praktische en psychische drempels van de informele zorgverlener om hulp te vragen, zoals vraagverlegenheid en vraagweerstand
- heeft brede kennis van draagkracht en factoren die helpen het als informele zorgverlener vol te houden (wat veerkracht geeft)
- heeft kennis van kenmerken van jonge mantelzorgers (<24 jaar) en specifieke risico's van deze groep
- heeft kennis van loyaliteit en loyaliteitsconflicten
- heeft specialistische kennis van sociale netwerk strategieën
- heeft kennis van de begrippen zelfredzaamheid, samenredzaamheid, zelfregie en eigen kracht en wat dat betekent voor de samenwerking tussen professionals en informele zorgverleners
- kan gesprekstechnieken toepassen bij boze, veeleisende, kritische of teleurgestelde informele zorgverleners en omgaan met verschillende meningen
- kan gebruik maken van digitale hulpmiddelen om de samenwerking met informele zorgverleners te ondersteunen
- kan zich openstellen en begrip hebben voor en aansluiten bij de ervaringen, opvattingen en mogelijkheden van de wensen van de informele zorgverlener
- kan complimenten geven en successen vieren
- kan draagkracht, draaglast en ondersteuningsbehoeften van de informele zorgverlener in kaart brengen en veranderingen of overbelasting signaleren
- kan veranderingen in behoeften of zorg vertalen naar wat het betekent voor de informele zorgverlener
- kan het sociale netwerk en mogelijkheden van het sociale netwerk in kaart brengen met het doel om het netwerk te verbreden of de informele zorgverlener te ontlasten
- kan respijtzorg in gang zetten om de mantelzorger te ontlasten
- kan op basis van de vier rollen van mantelzorgers de invloed op de samenwerking met professionals bepalen
- kan oplossingsgericht communiceren met informele zorgverleners
- kan de informele zorgverlener doorverwijzen naar (meer) passende ondersteuning

D1-K1: Samenwerken met mantelzorgers en vrijwilligers

- kan functionele, wettelijke en relationele grenzen in de samenwerking met de informele zorgverlener verkennen en bespreken met de informele zorgverlener
- kan cliënten en informele zorgverleners stimuleren hun hulpvraag en wensen in het sociale netwerk bespreekbaar te maken
- kan informele zorgverleners op het gebied van wetgeving doorverwijzen naar de juiste instanties